

NASTAVNO-NAUČNOM VEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BEOGRADU

Na sednici Izbornog veća, održanoj 27. 3. 2013. godine, izabrani smo u Komisiju za izbor u zvanje i na radno mesto vanrednog profesora **za užu naučnu oblast Germanistika, predmet Nemački jezik**. Nakon uvida u konkursni materijal, čast nam je da Veću podnesemo sledeći

IZVEŠTAJ

Na konkurs, objavljen u listu «*Poslovi*» br. 512 od 10. 4. 2013. godine, za zvanje i na radno mesto vanrednog profesora za užu naučnu oblast Germanistika, predmet Nemački jezik, prijavila se **dr Jelena Kostić Tomović**, dosadašnji docent za nemački jezik na Odseku za germanistiku. Kandidatkinja je uz prijavu na konkurs priložila i Biografiju sa radom biografijom i Bibliografiju naučnih i stručnih radova.

Biografija (školsko/univerzitetsko obrazovanje i radna biografija)

Dr Jelena Kostić Tomović rođena je u Beogradu 10. XII 1973. godine. U Beogradu je završila i osnovnu školu (OŠ Kralj Petar I i OŠ Žarko Zrenjanin) i gimnaziju (Peta beogradska gimnazija). Maturirala je juna 1992. godine, odbranivši maturalni rad iz oblasti istorije novinarstva. Studije na Filološkom fakultetu u Beogradu, grupa Nemački jezik i književnost, otpočela je 1992. godine. Akademske 1994 - 1995. uporedno je studirala na grupi Opšta književnost sa teorijom književnosti Filološkog fakulteta u Beogradu. 1995. godine studije germanistike nastavila je na Univerzitetu Georg Avgust u Göttingenu (*Georg-August-Universität Göttingen*). Diplomirala je 1998. na Filološkom fakultetu u Beogradu, sa prosečnom ocenom 8,95, i tako stekla diplomu profesora nemačkog jezika i književnosti. Postdiplomske studije upisala je 1998. godine na Filološkom fakultetu u Beogradu, smer Nauka o jeziku. Odgovarajuće ispite položila je tokom 1999. i 2000. godine, sa prosečnom

ocenom 10,00. Magistarski rad *Umrlice u nemačkoj i srpskoj štampi* iz oblasti lingvistike teksta, pragmatike i antropološke lingvistike predala je februara 2002, a odbranila 26. juna iste godine. Doktorsku disertaciju *Imenice nastale konverzijom u savremenom nemačkom književnom jeziku i njihovi ekvivalenti u srpskom* iz oblasti tvorbe reči, leksikografije i teorije prevođenja prijavila je marta 2003, predala 17. avgusta 2006, a odbranila 12. marta 2007. godine i tako stekla akademski naziv doktora lingvističkih nauka. Komisiju za pregled i ocenu doktorske disertacije činili su prof. dr Smilja Srdić, prof. dr Ranko Bugarski, prof. dr Slobodan Grubačić i prof. dr Boža Ćorić.

Između septembra 1998. i januara 1999. radila je u Medicinskoj školi Nadežda Petrović u Zemunu, kao nastavnik engleskog jezika. Februara 1999. izabrana je u zvanje lektora za nemački jezik na Filološkom fakultetu u Beogradu, a oktobra iste godine u zvanje asistenta-pripravnika. Od 2003. do 2007. godine radila je u zvanju asistenta za nemački jezik na Katedri za germanistiku Filološkog fakulteta u Beogradu, od 2007. na istoj katedri kao docent za nemački jezik. Tokom akademske 1998 - 1999. godine Jelena Kostić Tomović je držala vežbe iz predmeta Nemački kao drugi strani jezik, a od 1999 - 2003. vežbe prevođenja sa nemačkog na srpski jezik u okviru predmeta Savremeni nemački jezik IV, kao i vežbe iz predmeta Nemački jezik III (Leksikologija) i nemački jezik IV (Lingvistika teksta). Od akademske 2003 - 2007. vodi vežbe iz predmeta Nemački jezik III (Leksikologija) i Nemačkog jezika IV (Lingvistika teksta). Od 2007, nakon izbora u zvanje docenta, na osnovnim studijama drži predavanja iz predmeta Nemački jezik III (Leksikologija i Leksikografija) i Nemački jezik IV (Pragmatika), a na diplomskim akademskim studijama predmet Germanistička sociolingvistika. U međuvremenu je više puta bila mentor pri izradi master-radova. Dosad je rukovodila izradom magistarskih i bila član u komisijama za ocenu i odbranu 3 doktorske teze (kandidati: mr Branislav Ivanović, mr Dobrila Begenišić i mr Bisera Suljić Boškailo).

Angažovanja u nastavi van Filološkog fakulteta i ostale aktivnosti

Između 1999. i 2005. Jelena Kostić Tomović je bila honorarni saradnik kragujevačkog odeljenja Filološkog fakulteta u Beogradu, odnosno Filološko-umetničkog fakulteta u Kragujevcu, a između 2002. i 2003. honorarni saradnik Geteovog instituta u Beogradu, na projektu Nedelje nemačke kulture u SR Jugoslaviji. Od 2000. godine bavi se konsektivnim i simultanim prevođenjem, a od 2001. i književnim prevođenjem, pre svega dramskih tekstova. Bila je član Uređivačkog odbora prvog broja časopisa *Philologia* 2003, a između 2003. i

2006. saradnik na većem broju lingvističkih i psiholingvističkih seminara Istraživačke stanice Petnica.

Radnu biografiju Jelene Kostić Tomović obogaćuju i članstvo i funkcije u naučnim i stručnim asocijacijama (predsednik Geteovog društva u Beogradu od 2011; član-osnivač i od 2002-2005 predsednik udruženja građana „Philologia“; član udruženja naučnih i stručnih prevodilaca Srbije; predsednik FOKUS-a; član Društva za strane jezike i književnosti Srbije i član-osnivač Društva simultanih i konsekutivnih prevodilaca Srbije), uređivanje naučnih i stručnih časopisa (Komunikacija i kultura *online*, Philologia), recenziranje više naučnih i stručnih časopisa (Anali Filološkog fakulteta u Beogradu, Teme, Filozofski fakultet u Nišu), učešće u radnim grupama, komisijama i projektima (Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Radna grupa za razvoj obrazovnih standarda za strane jezike u opštem srednjem obrazovanju u Republici Srbiji, Komisija za autoevaluaciju nastave na Filološkom fakultetu u Beogradu) kao i uređivanje edukativnih stranica na internetu, organizovanje i realizacija edukativnih kulturnih manifestacija, autor/(ko)realizator više akreditovanih programa stalnog stručnog usavršavanja nastavnika, članstvo u komisijama za odbranu doktorskih (kandidati: mr Branislav Ivanović, mr Dobrila Begenišić i mr Bisera Suljić Boškailo) i niza magistarskih radova.

Od septembra 2011. godine je angažovana kao honorarni saradnik u Školi prevođenja „Master Translation“ u Beogradu na kojoj drži kurseve konsekutivnog, simultanog i pisanog prevođenja za jezički par nemački-srpski. Od akademske 2013-2014. je angažovana kao honorarni nastavnik na osnovnim i master-studijama na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

Studijski boravci u inostranstvu

Tokom osnovnih, magistarskih i doktorskih studija Jelena Kostić Tomović je bila nosilac sledećih stipendija: Semestralna stipendija DAAD-a za studije u SR Nemačkoj (X 1995 - II 1996), Stipendija Geteovog instituta za predavače nemačkog jezika (VII 2000), Stipendija DAAD-a za podsticaj naučnog podmlatka (VII - VIII 2001), Stipendija BAYHOST-a za predavače nemačkog jezika na visokoškolskim ustanovama (VII 2004), Stipendija DAAD-a za podsticaj naučnog podmlatka (X - XI 2005).

U sklopu prikupljanja građe i izrade magistarskog rada i doktorske disertacije Jelena Kostić Tomović je boravila na Institutu za nemački jezik u Manhajmu (VII - VIII 2001) i

Univerzitetu u Minsteru (X - XI 2005). Uz ove treba pomenuti i boravak u Getingenu (1995-1996, studije germanistike).

Učešće na stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu

Jelena Kostić Tomović je kao referent učestvovala na nacionalnom naučnom skupu *Put i putovanje u umetnosti i kulturi* (Beograd, 2002) i na nekoliko međunarodnih konferencija: The Humboldt International Conference *Science and Education in Transition* (Beograd, 2010.), Druga međunarodna konferencija DSJKS-a *Strani jezik struke: izazovi i perspektive* (Beograd, 2011), *Negotiating and Constructing European Identities Across Languages and Cultures* (Vršac, 2011.) i *Kultura: u potrazi za novom paradigmom* (Beograd, 2013.). Na ovom mestu pominjemo i njeno učešće u radu sledećih stručnih i naučnih skupova: Godišnja skupština Geteovog društva (Vajmar, 20 - 30. V 1997), seminar *Berlin - Lernort deutscher Geschichte* (Berlin, 16 - 22. VII 2000), seminar za predavače nemačkog jezika *Europa ohne Grenzen* (Beograd, 2 - 3. XI 2002), *Neue Tendenzen in der Dependenz-Verb-Grammatik* (Beograd, 19 - 23. V 2003), *Bayerische Akademie Deutsch als Fremdsprache* (VII 2004). U konkursnom materijalu navodi takođe studijsku posetu Univerzitetu „Karl Franc“ u Gracu, u okviru projekta TEMPUS REFLESS (Grac, juni 2011) i učešće na Generalnoj skupštini Geteovog društva u Vajmaru kao i prisustvo na naučnom skupu „Gete i umetnost“ (Vajmar, juni 2011).

Obuke

Uz usavršavanje u svojoj struci, Jelena Kostić Tomović dosta pažnje posvećuje usvajanju moderne informacione tehnologije. U tom kontekstu navodi učešće na obukama: za e-learning na platformi MOODLE i za korišćenje operativnog sistema Windows.

Bibliografija

Doktorska disertacija

Kostić, Jelena (2007): *Imenice nastale konverzijom u savremenom nemačkom književnom jeziku i njihovi ekvivalenti na srpskom*, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. Neobjavljen magistarski rad.

Magistarski rad

Kostić, Jelena (2002): *Umrlice u nemačkoj i srpskoj štampi*. Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu. Neobjavljen magistarski rad.

Naučni članci pre izbora u zvanje docenta (do 2007. godine):

Kostić, Jelena (2003): *Novinski oglasi povezani sa smrću u srpskom i nemačkom jeziku*. U: *Sociolingwistyka* 17, 127 – 142.

Kostić, Jelena (2003): *Tekst u germanističkoj lingvistici između 1970. i 2000*. U: *Philologia* 1, 21 – 29.

Kostić, Jelena (2003): *Konceptualizacija života i smrti (i) kao putovanja na primeru nemačkog i srpskog jezika*. U: *Put i putovanje u umetnosti i kulturi*. Beograd: Filološki fakultet, 85 – 96.

Kostić, Jelena (2003): *Novinski oglasi kao deo rituala vezanih za smrt - Istorijat i tipovi*. U: *Коммуникативное поведение славянских народов. Русские, сербы, чехи, словаки, поляки*. Воронеж: ИСТОКИ, 134 – 146.

Leksikografija

Đukanović, Jovan et al. (2006): *Osnovni rečnik nemačko-srpski srpsko-nemački sa nemačkom i srpskom gramatikom*. (Srpsko-nemački deo, slova J-O, str. 749-938)

Prikazi i izveštaji

Kostić, Jelena (2001): *Nove metode u izučavanju tvorbe reči*. U: *Srpski jezik* 5/1-2, 869 - 874.

Kostić, Jelena (2003): *Seminar germanista Jugoistočne Evrope*. U: *Prevodilac* 1-2 / 03, 76 – 78.

Kostić, Jelena (2004): *Savremena germanistička lingvistika u univerzitetskim centrima Jugoistočne Evrope*. U: *Philologia* 2, 113 – 119.

Bibliografija nakon izbora u zvanje docenta (2007-2011)

Monografije:

Tvorba reči u nemačkom jeziku. Beograd: FOKUS – Forum za interkulturnu komunikaciju. (<http://www.komunikacijaikultura.org/Ebooks.html>)

Naučni članci:

Fremdsprachenstudium und die Berufszukunft von Germanisten und anderen Fremdsprachenexperten. *Komunikacija i kultura online* 2011/2, 115-131.

Poimeničeni infinitivi i njihova obrada u rečnicima savremenog nemačkog jezika. *Anali Filološkog fakulteta* 2011/XXIII-2, 119-131.

Imenica 'Seiende, n' kao filozofski termin i njena upotreba u esejistici i u novinskim tekstovima. *Anali Filološkog fakulteta* 2011/XXIII-1, 257-270.

Nemačko-srpska stručna leksikografija kao izazov za nastavu i prevodilačku praksu (2000-2010). *Jezik struke: izazovi i perspektive. Zbornik radova s Druge međunarodne konferencije DSJKS-a*. Beograd: Filozofski fakultet, 2011.

Konverzija u germanističkoj lingvistici. *Anali Filološkog fakulteta* 2010/22, 273-287.

Supstantivizacija participa prezenta u nemačkom jeziku i problem ekvivalencije. *Prevodilac* 2010/64, 24-42.

Klasifikacija rečnika i tipologija leksikografskih informacija. *Prevodilac* 2010/63, 24-55.

Kompleksna konverzija u nemačkom jeziku. *Komunikacija i kultura online* 2010/1, 115-133.

Supstantivizacija u savremenom nemačkom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta XXI*, 185-202.

Prevodi Heseovih dela na srpski i hrvatski jezik kao osnova za translatološka istraživanja. *Prevodilac* 2009/62, 22-42.

Jezička ekvivalencija i njeni tipovi. *Prevodilac* 2009/61, 21-41.

Prikazi:

Jezik struke: teorija i praksa (zbornik radova). *Prevodilac* 2011/65, 90-97.

Nauka i obrazovanje u tranziciji. *Prevodilac* 2010/64, 85-87.

Langenscheidt: Powerwörterbuch Deutsch. *Prevodilac* 2009/62, 58-64.

Kako su doktorska disertacija i članci objavljeni pre 2007. godine vrednovani u ranijim referatima, u ovom ćemo se osvrnuti na nedavno objavljenu monografiju i nekoliko najnovijih članaka koji su referentni za izbor dr Jelene Kostić Tomović u zvanje vanrednog profesora.

Najznačajnija bibliografska jedinica sa gore navedenog spiska je monografija *Tvorba reči u savremenom nemačkom jeziku*. Knjiga je, zasad, dostupna u elektronskoj verziji. Pored opštih napomena ona sadrži tri centralna dela: Prvi se bavi jedinicama tvorbe reči – rečima, morfemama, leksemama, tvorenicama i netvorenicama. U drugom delu se objašnjavaju najznačajniji tvorbeni modeli u nemačkom jeziku: slaganje, izvođenje, prefiksalna tvorba, tvorba skraćenica i konverzija. Treći deo knjige bavi se značenjem i pragmatičkim svojstvima leksičkih jedinica. Pored toga, on sadrži i Zaključne napomene, Bibliografiju i Registar. Knjiga je, kako to navodi autor u uvodnom delu, namenjena germanistima i studentima germanistike, kao i svim sadašnjim i budućim filolozima i lingvistima koji žele da se upoznaju sa sistemom tvorbe reči u nemačkom jeziku (npr. radi kontrastivnih istraživanja i sl.). Intencija autora je bila da čitaocu pruži opšti pregled sistema tvorbe reči u savremenom nemačkom jeziku, s posebnim osvrtom na činjenice koje mogu biti od praktičnog značaja, tj. od koristi u nastavi i pri prevodenju. Obradeni su tvorbeni obrasci koje karakteriše velika produktivnost i koji su zanimljivi sa stanovišta nastave i usvajanja nemačkog kao stranog jezika, ili pak sa stanovišta ekvivalencije unutar jezičkog para nemački i srpski (drugim rečima, ako su interesantni s prevodilačkog stanovišta). Nemački jezik je zvanični jezik ili jedan od zvaničnih jezika u više zemalja, i u svakoj od tih zemalja on ima određene osobenosti. Zato se savremeni nemački jezik i smatra policentričnim (ili pluricentričnim) jezikom. To znači da on obuhvata nekoliko nacionalnih standardnih varijeteta, koji se međusobno primetno razlikuju, u manjoj ili većoj meri. Sa stanovišta stranaca koji nemački uče kao strani jezik najznačajniji među standardnim varijetetima svakako su nemački, austrijski i švajcarski nacionalni varijetet. Kako bi prikaz svih nacionalnih varijeteta prevazilazio okvire ovog priručnika, autor se u knjizi fokusirao na standardni varijetet (nem. *Standardsprache*) i na jezik neformalne komunikacije (nem. *Umgangssprache*) koji se koriste u SR Nemačkoj, kao trenutno najvećoj, najmnogoljudnijoj i najuticajnijoj germanofonoj zemlji.

Priručnik je pisan na srpskom jeziku kako bi bio pristupačan i onim korisnicima koji nemačkim jezikom još uvek ne vladaju dovoljno dobro. Da bi čitaoci ipak izgradili temelje za kasnije upoznavanje sa odgovarajućom literaturom na nemačkom jeziku, navodeni su nemački ekvivalenti svih termina iz oblasti tvorbe reči i leksikologije koji se javljaju u tekstu. (Jedan od ciljeva „Tvorbe reči u savremenom nemačkom jeziku“ upravo i jeste bio da omogući

usvajanje osnovnog terminološkog aparata tvorbe reči kao lingvističke discipline upr. str. 14.) Na kraju knjige, u poglavlju *Bibliografija*, kao i na kraju pojedinih tematskih celina, čitaoci mogu naći i podatke o svim izvorima na nemačkom jeziku koji su korišćeni pri izradi ovog priručnika. Knjigu karakterišu pregledna struktura i jasna prezentacija sadržaja. Sve to treba da olakša korisnicima da se na nekomplikovan način upoznaju sa modelima tvorbe reči u nemačkom jeziku, njihovim podtipovima i sa najproduktivnijim obrascima. Lektira ove knjige doprineće proširenju njihovog leksičkog fonda, kao i sistematizaciji i produbljivanju znanja o semantičkim i pragmatičkim svojstvima leksema. Pored toga, od značaja može biti i stvaranje osnova za detaljnije upoznavanje s različitim aspektima leksičkog fonda savremenog nemačkog jezika, kao i usvajanje elementarnog terminološkog aparata, kao osnove za budući samostalni rad na ovom polju (upotreba odgovarajućih priručnika u profesionalnoj praksi).

Rad „Poimeničeni infinitivi i njihova obrada u rečnicima savremenog nemačkog jezika“ pruža pregled osnovnih karakteristika poimeničenih infinitiva u nemačkom jeziku. Nakon kratkih razmatranja o morfološkim svojstvima poimeničenih infinitiva u nemačkom jeziku i o njihovom značenju, autorka predstavlja rezultate istraživanja izvršenog na korpusu koji je činilo 425 poimeničenih infinitiva. U radu se osvrće i na leksikografsku obradu poimeničenih infinitiva, tj. na tip ponuđenih informacija (npr. morfološke informacije, pragmatičke informacije, kombinatorika, frazeologizmi), kao i na njihov kvalitet. Zaključni segment rada sadrži argumente u prilog tome da poimeničene infinitive treba smatrati tvorenicama, a ne pukom morfološkom pojavom, iako poimeničavanje infinitiva u savremenom nemačkom jeziku nije ograničeno nikakvim restrikcijama. Prema rezultatima istraživanja, osnovne argumente u prilog tome da su poimeničeni infinitivi tvorenice nude njihova fleksija i sintaksička uloga.

Naučni članak „Imenica 'Seinde, n.' kao filozofski termin i njena upotreba u esejistici i u novinskim tekstovima“ posvećen je poimeničenom participu prezenta 'Seinde, n.' ('biće', lat. *ens*), tj. njegovoj upotrebi u savremenom nemačkom jeziku. Analiza na korpusu pokazala je da se imenica 'Seinde, n.' najviše upotrebljava u filozofskim tekstovima i u tekstovima koji su vezani za filozofiju ili filozofe (npr. prikazi filozofskih publikacija). Analiza je, međutim, takođe pokazala da se poimeničeni particip 'Seinde, n.' koristi i u esejističkim tekstovima visokih intelektualnih pretenzija i da je tada obeležen kao reč višeg stilskog registra (birano, učeno). Pored toga imenica 'Seinde, n.' upotrebljava se i ironično, pri čemu se ironija zasniva upravo na njenoj intelektualnosti i „visokoparnosti“. Na kraju rada autorka analizira i odnos između nemačkog filozofskog termina 'Seinde, n.' i njenog srpskog ekvivalenta 'biće', a iznosi i zapažanja o tome kako se taj odnos reflektuje na uspostavljanje

prevodne ekvivalencije u tekstu. Ona zaključuje da se imenica 'Seiende, n.' i imenica 'biće' nalaze u odnosu konvergentne asimetrične ekvivalencije. To znači da je više koncepata i formativa nemačkog jezika obuhvaćeno jednim konceptom i formativom srpskog jezika.

Rad „Nemačko-srpska stručna leksikografija kao izazov za nastavu i prevodilačku praksu (2000-2010)“ sastoji se iz četiri segmenta. Prvi segment posvećen je najznačajnijim karakteristikama stručnih rečnika, kao i kompetencijama koje su neophodne za njihovu izradu i za njihovo korišćenje. U drugom segmentu razmatra se značaj nemačko-srpske i srpsko-nemačke stručne leksikografije za srpsko izdavaštvo, privredu i društvo. Iako je broj potencijalnih korisnika ovih rečnika mali, oni imaju izuzetno veliki društveni značaj, zbog snažnih političkih, ekonomskih i kulturnih kontakata između Srbije i germanofonih zemalja. Nakon kratkog osvrta na situaciju u drugoj polovini 20. veka, autorka u narednom segmentu rada pruža uvid u nemačko-srpsku i srpsko-nemačku stručnu leksikografiju u periodu 2000-2010. Pritom konstatuje da je ukupan broj izdatih rečnika mali, da se većinom radi o ponovljenim izdanjima starijih priručnika, kao i da su kompetencije autora uglavnom nepoznate ili evidentno nedovoljne. U zaključku ona razmatra posledice nedovoljnog kvantiteta i kvaliteta nemačko-srpske i srpsko-nemačke stručne leksikografije po prevodilačku praksu, nastavu nemačkog kao jezika struke, nastavu stručnog prevođenja i po samu stručnu komunikaciju. Na samom kraju navedeni su i preduslovi za otklanjanje problema, kao što su: finansijska podrška nekomercijalnim leksikografskim projektima, standardizacija terminologije, timski rad, korišćenje elektronskih medija i primena novih tehnologija uopšte.

Članak „Klasifikacija rečnika i tipologija leksikografskih informacija“ sastoji se iz tri celine. Oslanjajući se na nemačke teoretičare T. Herbst i M. Kloca, autorka u prvom segmentu rada predlaže klasifikaciju rečnika koja se zasniva na sledeća četiri kriterijuma: tip informacija, broj jezika, predstavljanje informacija i namena. Dati kriterijumi omogućavaju, naime, jasan uvid u raznovrsnu ponudu rečnika u aktuelnom trenutku (npr. opšti i specijalni rečnici, ortografski i ortoepski rečnici, istorijsko-filolški, etimološki i istorijski rečnici, frazeološki, kombinatorni i učenički rečnici, rečnici jezičkih nedoumica itd.). Naredni segment članka posvećen je tipovima informacija u savremenim jednojezičnim rečnicima, kao što su: identifikacija i diferencijacija značenja, objašnjenje značenja, primeri, podaci o izgovoru, gramatičkim svojstvima i paradigmatskim odnosima, frazeologija i etimološki podaci. Posebnu pažnju autorka, međutim, u ovom kontekstu posvećuje različitim mogućnostima za objašnjenje značenja (parafraza, sinonimi, pragmatičke i enciklopedijske informacije itd.). Treći i poslednji segment članka bavi se dvojezičnim rečnicima, odnosno

predstavlja najznačajnije tipove informacija u dvojezičnim rečnicima, a pre svega leksikografske ekvivalente, kao informaciju od prvorazrednog značaja. Na kraju autorka iznosi nekoliko predloga za poboljšanje leksikografske prakse, kao što je jasnija podela između ekvivalenata i objašnjenja značenja, zatim nedvosmisleno razgraničenje kolokacija od probabema i primera, korišćenje elektronskih korpusa pri izradi rečnika, eksplicitno određenje ciljne grupe i orijentaciju prema njenim potrebama itd.

Rad *Supstantivizacija u savremenom nemačkom jeziku* delom se zasniva na istraživanjima vršenim za potrebe doktorske disertacije „Imenice nastale konverzijom u savremenom nemačkom jeziku i njihovi ekvivalenti u srpskom“ i pruža osnovne informacije o supstantivizaciji u savremenom nemačkom jeziku. Uvodno poglavlje posebečno je definiciji konverzije i supstantivizacije, kao i osnovnim informacijama o prosto i kompleksnoj supstantivizaciji kao dva osnovna vida supstantivizacije u savremenom nemačkom jeziku. Nakon toga sledi kratak osvrt na pojavu i istorijski razvoj proste supstantivizacije u nemačkom jeziku. Centralni deo rada posvećen je klasifikaciji nemačkih imenica nastalih prostom supstantivizacijom na osnovu četiri kriterijuma: tip konverzije baze, vrsta reči kojoj pripada konverzion baza, fleksivni oblik konverzije baze i morfološka obeležja proizvoda supstantivizacije.

Kao što i sam naslov nagoveštava, rad „Prevodi Heseovih dela na srpski i hrvatski kao osnova za translatološka istraživanja“ ukazuje na mogućnosti koje prevodi dela Hermana Hesea na srpski, hrvatski i svojevremeno srpskohrvatski jezik nude translatologiji, za potrebe analize prevodilačkih tehnika i postupaka, kao i za druga istraživanja. Herman Hese, naime, možda nije jedan od najvećih, ali sigurno jeste jedan od najpoznatijih i najčitanijih nemačkih književnika 20. veka. Kada je reč o srpskom i hrvatskom jeziku, Hese je jedan od malobrojnih nemačkih pisaca čija su dela prevođena u više navrata, i to u srazmerno malom vremenskom razmaku. To njegovu prozu i njene prevode na ove jezike čini osobito pogodnim materijalom za istraživanja iz oblasti translatologije i kontrastivne lingvistike, a pogotovo za analizu mogućih prevodnih ekvivalenata nemačkih leksema ili drugih jezičkih znakova. Bilo bi, neosporno, veoma poželjno da ovakvih višestrukih prevoda istog književnog (kao i neknjiževnog) teksta ima neuporedivo više, prvenstveno iz kulturnih razloga, ali i da bi se mogao oblikovati bogatiji, raznovrsniji i reprezentativniji korpus za translatološke analize. U radu autorka i sama analizira određena rešenja kojima su pribegavali prevodioci Heseovih dela na srpski i hrvatski, nudeći tako smernice za dalja translatološka istraživanja na tom materijalu.

Rad pod naslovom „Jezička ekvivalencija i njeni tipovi“ predstavlja tipologiju jezičke ekvivalencije, a zatim ukratko razmatra sve utvrđene tipove: sistemsku ekvivalenciju, ekvivalenciju na nivou sistema tvorbe reči, leksikografsku ekvivalenciju i prevodnu ekvivalenciju. U završnim razmatranjima autorka naglašava sličnosti i razlike između pojedinačnih tipova ekvivalencije, s težišem na izuzetno kompleksnom međuodnosu između leksikografske i prevodne ekvivalencije, pošto je njegov praktični značaj izuzetno veliki. Prividne i stvarne paralele između ova dva tipa ekvivalencije od suštinskog su značaja i za translatologiju i za leksikografsku praksu.

U svom naučno-istraživačkom radu poslednjih godina dr Kostić Tomović se fokusirala na područje leksikologije, o čemu svedoče članci objavljeni nakon izbora u zvanje docenta. Neki od njih (iz 2010. godine) direktno se naslanjaju na problematiku kojom se bavila i u svojoj doktorskoj tezi.

Dr Jelena Kostić Tomović je i koautor *Osnovnog rečnika nemačko-srpskog i srpsko-nemačkog sa nemačkom i srpskom gramatikom* (slova *j, k, l, lj, m, n, nj* i *o* u srpsko-nemačkom delu rečnika). U pitanju je leksički priručnik koji obuhvata osnovnu leksiku savremenog standardnog pisanog nemačkog i srpskog jezika, bez dijalektizama, lokalizama i usko stručnih termina, a sadrži oko 35 000 najfrekventnijih odrednica oba jezika.

Među predavanjima i referatima koja je održala dr Jelena Kostić Tomović treba pomenuti i izlaganja na lingvističkim i psiholingvističkim seminarima u Istraživačkoj stanici Petnica, iz oblasti kao što su lingvistika teksta, pragmatika i kognitivna semantika.

Uz naučni rad i rad u nastavi, dr Kostić Tomović se aktivno bavi i simultanim, konsekvativnim prevođenjem, književnim prevođenjem i prevođenjem stručnih tekstova iz oblasti društvenih nauka. Među njenim književnim prevodima posebno se izdvajaju prevodi dramskih tekstova autora sa nemačkog govornog područja, kao što su M. fon Majenburg, A. Ostermajer, R. Šimelpfenig, L. Hibner, T. Dorn, E. Jelinek, Vedekind, Flajser, Lausund, Šumaher, Hibner i dr. Pojedini od ovih prevoda su objavljeni u štampanom obliku, dok su drugi izvođeni na scenama različitih beogradskih i drugih srpskih pozorišta (JDP, BDP, Beton Hala Teatar, Knjaževsko-srpski teatar Kragujevac), ili u okviru festivala BELEF. Poslednjih godina potpisuje i prevode većeg broja dokumentarnih i igranih filmova kao i filmskih scenarija. (Lista književnih prevoda je duža i zainteresovanima je dostupna u konkursnoj dokumentaciji.)

Zaključak:

Kao što se iz prethodno navedenog vidi, u bogatoj bibliografiji dr Jelene Kostić Tomović središnje mesto zauzima njena nedavno objavljena monografija *Tvorba reči u nemačkom jeziku*. U njoj kao i u ostalim radovima ona se pokazala kao plodan, široko obavešten istraživač, odmeren, ali, i spretan u analizama. Učešćem na nacionalnim i međunarodnim naučnim skupovima ona se potvrđuje kao jedan od vodećih regionalnih germanista i istovremeno na najbolji način promovise i svoj fakultet. Uz predano bavljenje naukom ona se etablirala i kao prevodilac dramskih tekstova sa nemačkog na srpski jezik. Drugi segment njenog angažmana na fakultetu, pedagoški rad, zasluđuje visoku ocenu. Dr Kostić Tomović odgovorno i posvećeno izvodi nastavu na osnovnim i master studijama na Filološkom fakultetu u Beogradu. Sa studentima na osnovnim i master studijama je izgradila veoma korektan odnos, a njen pedagoški rad je od studenata ocenjen visokom ocenom..

Ne sme se zanemariti ni njen angažman u procesu reformisanja visokog školstva – ona je jedan od kreatora studijskih planova na Odseku za germanistiku.

Na osnovu svega iznetog Komisija sa zadovoljstvom predlaže Izbornom veću Filološkog fakulteta da **dr Jelenu Kostić Tomović** izabere u zvanje i na radno mesto **vanrednog profesora za užu naučnu oblast Germanistika, predmet Nemački jezik**.

Beograd, 14.05. 2013.

Komisija:

prof. dr Smilja Srdić

prof. dr Annette Đurović

dr Slobodan Grubačić, prof. emeritus